

AĦBARIJET TAL-PALESTINA

Il-Lhud inixxfu baħar. — Matul ixmara tal-Ġurdan hemm tliet għadajar li jgħidulhom ibħra. L-aħħar u l-akbar huwa l-Baħar il-Mejjet, 'il fuq minnu hemm il-Baħar ta' Tabarija, u 'l fuq aktar **kien hemm** Baħar il-Ħula, li issa ma għadux aktar, għax nixxfuh il-Lhud. Fejn kien dan il-baħar, jew aħjar, għadira, issa żerghuh ross u ġabru minnu ġabra ta' ross liema bħalha. Mhux talli l-ġabra kienet kbira, talli l-Lhud jgħidu li r-ross tal-Hule huwa l-aħjar xorta ta' ross li fiha dinja.

It-taħfir ta' Hal-Hul. — F'raħal jisimu Hal-Hul, qrib Hebron, f'taħfir li qegħdin jagħmlu l-Amerikani tat-Tagħlim Xarqi, sabu qatigh fuhħar li għandu mis-sena 1750 qabel Kristu. Fost dan il-fuhħar sabu statwa li qatt ma dehret bħalha: hija mara għamla ta' piramda, wiesa minn isfel u tidjieq għal-xej-għal-xejn, in-naha ta' fuq. Hu maħsub li n-nies tal-qedem ġiebuha mill-Eġittu.

Kixfa ta' belt midfuna. — Il-Lhud, taht it-tmexxija ta' Dott. Yadin, li huwa wkoll General ta' l-Armata Lhudija, iben il-Professur Elija Sukenik, kixfu belt kbira ġmielha li kienet midfuna taht l-art, jisimha Hatzor, fil-Galilija. Fiha sabu katakombi u ġewwa fih kien hemm kotra ġarar u qarabiet tal-fuhħar u tal-ħġieġ. F'kamra mill-kmamar ta' dak il-katakombi nstabu midfuna tnejn minn ulied wiehed Rabbi Lhudi tal-antik, jismu Rabbi Yadan.

Mużajk qadim qrib San Ġakbu. — L-Armeni li għandhom taht idejhom il-knisja fejn Erodi ġieghel li jaqtghu ras San Ġakbu l-Kbir, kixfu mużajk Bizantin qrib il-knisja tagħhom. Il-

mużajk ma hux xogħol irqiq, u magħmul minn tliet lewnijiet biss: abjad, iswed u aħmar. Ma jistax jingħad sewwa x'kien qabel ma jinkixef kollu. Qrib tiegħu nstabu wkoll xi oqbra, għallhekk inħaseb li hemm kienet il-qiegha ta' l-art ta' xi knisja.

Il-Bibbja miflija bil-makna. — Makna elettrika jisimha "Unicav" fi 17-il jum għamlet xogħol aktar milli kien jagħmel raġel f'erbgħin sena. Għamlet bħal Dizzjunarju tal-Bibbja, u kull kelma ġġib taħtha f'liema ktieb u liema kapitlu u liema vers tinsab, fil-kotba tal-Bibbja kollha. Hekk kitbet aktar minn tliet mitt elf tismija, li jiswew biex dak li jkun jaf il-kliem u ma jafx fejn jinsab, ikun jista' jsibu malajr.

Is-Separdi tal-Palestina. — Il-Lhud li jgħidulhom is-Separdi li hemm il-Palestina (dari kien hawn minnhom Malta wkoll, u qalbu Nsara u issa kunjomhom Az-Zopardi) qegħdin joħorġu gazzetta u fiha qegħdin ixandru kemm ġid għamlu fid-dinja bl-istudji u t-tagħlim tagħhom matul iż-żmenijiet. Il-gazzetta qieghda toħroġ f'Ġerusalem u nġoġbot sewwa.

Laham ħazin fil-ġhajnejn. — Il-Għarab tal-Palestina qishom kollha għandhom il-laham ħazin f'ġhajnejhom, ji gifieri għandhom dik il-marda li jgħidulha 'trakoma'. Kif ingħad dan l-aħħar, hemm bejn il-65 u t-93 fil-mija li għandhom din il-marda. Għalhekk il-Ħakma Ġordanija hasbet sejthet lit-tobba tal-ġhajnejn kollha u talbithom jaħsbuha bejniethom biex jaraw tistax issir xi haġa ħalli titnaqqas kemm jista' jkun, jew titneħħa għal kollox din il-marda, li hija xkiel kbir għall-popolazzjoni Ġordanija.

IL-HATEM TAL-KARDINAL

Xih (bhal qassis) tal-Misilmin, bil-qeghda fuq mitrah, bin-nar tal-gamar quddiemu.

Fis-sena 1901 mar il-Palestina l-Kardinal Ferrari, Arcisqof ta' Milan. Mar ibierek il-Bażilka l-gdida li l-Frangiskani kienu ghadhom kemm bnew qrib raħal žghir jismu Kbejba, fuq is-sisien ta' ohra qadima, fejn Ġesù wera ruħu lil żewġ Appostli wara li qam minn bejn l-imwiet, kif inhu miktub fl-Evanġelju ta' San Luqa, XXIV, 13-35.

Kif kien il-Palestina, il-Kardinal żar l-Imkejjen Imqaddsa kollha. U darba waħda mar ukoll fuq Ġebel iż-Zejtun, minn fejn Kristu tala' s-Sema, biex iżur in-naqra ta' kappella li tinsab hemm, għand il-Misilmin.

Kif ġie li għedna f'dan il-Qari, il-Kappella tinsab ġewwa bitha mdawra. Qabel tidhol fil-bitha trid tghaddi minn dar žghira, fejn joqghod jx-Xih, bhal

gassis, tal-Misilmin. Dan ix-Xih ikun dejjem hemm, bil-qieghda saqajh taktu, fuq mitrah mifruq fuq bank tal-haġar. Jien rajtu kemm-il-darba.

Il-Kardinal għadda minn hemm u sellem lix-Xih. Ix-Xih, malli ra l-Kardinal b'dak il-hatem tad-deheb f'sebghu, qala' l-hatem tar-ram li kellu ġo sebghu hu, u tah lill-Kardinal, tifikira. Il-Prokuratur tal-Frangiskani ta xi haġa tal-flus lix-Xih u baqghu sejrjn.

Il-Kardinal, kif harġu minn hemm qal lill-Kustodju tal-Frangiskani: "Kemm hu minn tagħna dak il-Mislem! Qala' l-hatem minn sebghu u tahluli!

"Minn tagħna sewwa, Eminenza!" wieġeb il-Kustodju, li jaf x'iroddu nies ta' hemm. "Tahulek għax haoseb li inti sa tagħmel hekk ukoll, taqla' l-hatem minn sebghu u tagħtih lilu. U hekk, huwa jkun bidel hatem tar-ram ma' hatem tad-deheb!"

REQIESCANT IN PACE

Nixtiequ li l-imsejbin tagħna jitolbu għar-ruħ għażiża ta' dawn li ġejjin, li telqu minn din id-dinja qabilna, u li nieshom jixtiequ-na niftakru fihom fit-talb tagħna.

QRENDI: Nicola Sammut.

MOSTA: Giuseppe Chetcuti.

VALLETTA: George Zammit, Carmelo Carabott, Filomena Carabott, Giuseppe Lautier, Vincenzo Bonnici, Giuseppa Bonnici, Carmelo Cremona, Joseph Cutajar, Patri Gann Cremona, O.P., Gio Maria Caruana, Giuseppe Caruana, Carmela Bellia, Carmelo Bellia, Teresa Laferla, Ludgarda Vella, Edward Vella, Carmela Galea, Paulino Galea, Elvira Caruana, Beatrice Whetaside, John Spiteri, Marianna Camilleri, Reno Zammit, Geni Mifsud, Salvatore Rapinett, Marianna Mackey, Antonio Mackey, Salvatore Muscat, Bernarda Muscat, Manwela Azzopardi, Emmanuele Azzopardi, Emilia Sciberas, Giuseppe Sciberras, Francesco Mizzi, Giuseppa Vella, Carmelo Vella, Emmanuele Vella, Vincenzo Micallef, Paulina Micallef, Andrea Micallef, Pau-

lina Gauci, Carmelo Gauci Borda, Maria Gauci Borda.

HAL LUQA: Salvatore Psaila, Giuseppe Psaila, Pietro Paul Micallef, Marianna Sammut.

NAXXAR: Emmanuele Borg, Giuseppa Borg, Rosina Borg.

SAN PAWL IL-BAHAR: Maria Muscat, Joe Bartolo, Joe Muscat, Paulina Muscat, John Muscat, Maria Muscat, Maria Vassallo, Vittoria Vassallo, Maria Muscat, John Muscat, Joe Bartolo, Maria Bartolo, Carmela Muscat, Victor Fenech, Victor Galea, Joe Galea, John Borg, Gerita Borg, Joe Bartolo, Maria Bartolo, John Sammut, Maria Sammut, G. Frenedo, R. Frenedo, A. Catania, G. Cassar, S. Vassallo, C. Camilleri.

MELLIEHA: Carmela Cini, Carmelo Cini, Giovanni Camilleri, Elena Vella, Giovanna Muscat, Michele Muscat, Elene Vella, Giuseppa Fenech, Carmela Fenech, Marija Borg, Pacifica Borg, Grezia Borg, Francesca Fenech, Vittorina Fenech, Giuseppe Cutajar, Mary Camilleri, Giuseppa Fenech, Victor Vella, Alessandr Vella, Maria Vella,

Francesca Abela, Angela Vella, Emmanuele Bartolo, Carmela Borg, Giuseppe Vella, Antonio Gerada, Francesco Butigieg, Giovanna Borg, Giuseppe Cutajar, Vittorina Cutajar, Nazzarena Cutajar, Rosy Borg, Caspar Borg, Carmela Sammut, Romano Sammut, Francesco Sammut, Nazju Sammut.

SANTA VENERA: George Butigieg, Giovanni Butigieg, Catarina Zammit, Francesco Cutajar, Michele Cutajar, Giovanni Caruana, Carmela Caruana, Carmelo Caruana, Amadeo Caruana, Angela Agius, Salvatore Agius, Giuseppe Spiteri, Vincenza Agius, Francesco Agius, Grazia Agius, Giuseppe Zammit, Cristina Agius, Anna Abela, Antonio Abela, Lorenzo Pace, Carmelo Pace, Vincenzo Ellul, Giuseppe Ellul, Costantino Spiteri, Vincenza Spiteri, Luigi Tabone, Francesca Tabone, Salvatore Tabone, Giuseppe Attard, Marianna Briffa, Maria DeBrincat, Giuseppe Briffa, Vincenzo Briffa, Antonio Farrugia, Vincenzo Farrugia, Carmela Farrugia, Antonia Borg, Marianna Bezzina, Antonio Bezzina, Alessandra Bezzina, Carmela Bezzina, Pawlina Schembri, George Schembri, Giuseppe Schembri, George Aquilina.

CALCARA: Concetta Turner, Giuseppe Degabriele, Lorenzo Attard, Alfred Attard, Concetta Borg, Carmela Schembri, Annetta Vella, Alexandra Show, George Gauci Borda, Concetta Micallef, Marianna Micallef, Carmela Scicluna, William Hammet, Adelaide Hammet, John Carabez, Carmela Carabez, Francis John Ridewood, Mary Josephine Ridewood, Doreen Mary Ridewood, Maria Buhagiar, Concetta Brincat, Maria Anna Casha, Calcedonia Casha, Michy Attard, Carmela Pule, Elisa Attard, Carmela Delia, Giuseppe Delia, John Delia, Caterina Delia.

SLIEMA: Guzi Borg.

ZURRIEQ: Giovanna Attard, Anto-

nia Attard, Giacinto Attard.

ZEBBUG: Nicola Farrugia, Caterina Farrugia, Domenica Fenech, Giuseppe Fenech, Gammara Muscat, Rosa Muscat.

AXIAQ: Angelo Micallef, Emmanuele Micallef, Grezzju Caruana.

BIRKIRKARA: Spiro Grima, Paolo Grima, Virgin'a Buhagiar, Helen Buhagiar, Anton'io Grima, Caterina Grima

ZABBAR: Dun Vincenz Pace, Michele Pace, Carmela Pace, Giovanna Pace, Gaetana Caruana, Carmelo Caruana, Teresa Pace, Giuseppe Pace, Antonio Pace, Marianna Ellul, Giuseppe Ellul, Faustina Ellul, Giuseppe Ellul, Carmelo Mifsud, Carmela Zerafa, Giuseppe Zerafa, Luigi Zerafa, Michele Demicoli, Carmelo Demicoli, Domenico Demicoli, Giuseppe Demicoli, Susanna Axiaq, Grezzju Brincat, Luzarja Brincat, Pilonia Brincat, James Foot, Salvatore Micallef, Giovanna Micallef, Pawla Axiaq., Saveria Axiaq, Spiridione Buhagiar, Michele Buhagiar, Caterina Buhagiar, Rosina Pace, Luigi Pulis, Benedetta Camilleri, Angelo Camilleri, Luigi Abela, Giuseppe Abela, Antonio Zerafa, Maria Zerafa, Maria Calleja, John Dalli, Concetta Dalli, Andrea Camilleri, Giovanna Camilleri, Domitilla Dalli, Angelo Camilleri, Michelina Camilleri, Angelo Grech, Luigi Zerafa, Francesco Spiteri, Carmelo Spiteri, Giusa Spiteri, Carmelo Spiteri, Nina Pace, Caterina Caruana.

GHARGHUR: Giuseppe Aquilina, Giuseppe Bezzina, Giovanni Bezzina, Bertu Caruana, Grazzja Caruana, Carmela Caruana, Pawlu Caruana, Giovanni Vella, Giuseppe Vella, Giovanni Vella, Anna Vella, Paolo Diacono.

Min-naħa taġna niżguraw lil qrabathom li l-erwieħ ta' dawn i-mejtin għeżieħ ikollhom dejjem sehem mill-quddies li jitqaddes fuq il-Qabar ta' Kristu.